

Titel: IX

Citation: "IX", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e337740/facsimile.pdf> (tilgået 11. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

under Begrebet "directe Statter", eller at Lienden efter voert Forretningssag og vor hele Anseelse af Statterloven kan henføres dertil, tilføie det tredje, at det under den foresaaende Forhandling af denne Sag er nokom udbrømt af Jurister, at Lienden i vor hele Række af Retsbeslutninger, den angaaende, skal ikke er stillet under Begrebet af Stater, og uden her at gaae ind i saadanne Specialiteter, som dertil vilde trætte og dertil kunne indbringe bedre og hurtigere af Andet, vilde jeg dog fremhæve, at til Lienden horende fante sig de Former eller de Retshandlinger, som gjaldt ved de directe Statter; jeg udbrømt just dette for at indbringe en fra den ene Side fremstillet Bemærkning. Der er sagt, at det i et vist Tilfælde er givne Udspantningstret for Lienden, nemlig naar den opbeholdes efter saet Accord. Det er vedføiet, at denne Udspantningstret er tilhaant for at beforsøge Afslutningen af saete Liendecorber; det er nemlig vidtstillet, at Regeringen sigte fra det sidste Decennium af forrige Aarhundrede paa mange Maader har søgt at opføre til saete Liendecorberes Afslutning. Ved den under visse Omstændigheder indtrædende Udspantningstret er der altsaa ingenlunde gaaet ud fra, at Lienden var at betragte som Stater. Jeg maa da med Hensyn til Begrundelsen af Sagen nu, ligesom forrige Gang, holde mig dertil, at jeg troer, at naar man læser i Grundloven, at et vist Vel, udrøbt som directe Stater til Staten eller Kommunen, er en Betingelse for Valgbarhed, er man ikke efter den Sprogbrug, der maa ansees ved at fortolke danske Lov, altsaa ogsaa den danske Grundlov, berettiget til derved at forstaae Liender, og jeg maa, ligesom forrige Gang, udtale, at det er et Punkt, paa hvilket Ministeriet maa lægge en bestemt Vægt. Det er kun under Forudsetning af den Beretningssag af Statedebet, som Udvalget med Udsættelse af et Møde vil viderføre sig, at Ministeriet har troet at kunne sig til hvad der blev antaget som Grundlag for Landstingets Danstille.

Grundlovs: Uagtet jeg i mange Henseender er enig i hvad den ærte 2de kongelige Rigsdagsmand (Ljerming) anserie, og i alt Hald med mig selv er paa det Reue derved, at Lienden oprindeligt var en Formuestat for Landboere og Landbrugere, og det en hoi Formuestat, da den udgjør en Liendebeliveau af 10 Rbd. som af 10,000 Rbd., og uagtet jeg ikke kan indse, at det, den ærte Minister havde forrige Gang og denne Gang har anført om Brugen af Ordet Stater og om Udsættelsen i Statsregnskaberne, vil kunne afgjøre Spørgsmaalet om, hvad der i Grundloven forstaaes og skal forstaaes ved directe Stater, ikke blot til Staten, men ogsaa til Kommunen, skal jeg dog ikke videre indlade mig paa nogen af disse Ting, fordi det synes mig, at Sagen derved, at man strider herom, bliver sat i et Hvidt Lyd. Den første Tale i den Sag, som jeg har bemærket, at Taleren her har drevet sig, ja, indtil mig synes, om en Misforståelse af Grundloven, som om det var en Misforståelse af Grundloven, jeg og de Andre, der vilde fremme for Landstingsforslaget om Udelæstelsen af Statingen i den af Udvalget foreslaaede Paragraph, havde for, og derved dette Forslag var et Forslag om, at Lienden skulde erklæres for Stater, og erklæres for at maatte medregnes, naar Spørgsmaalet var om det Vel af Stater, som kunde give Valgbarhed til Landstinget, saa, uagtet jeg troer, at dette vilde være Uret, kan jeg dog fortælle mig, at de, som have den Ansættelse, at Lienden ikke er nogen Stater eller kan føies saaledes, anseer det for en Misforståelse. Men Spørgsmaalet er nu ikke herom, men

Spørgsmaalet er, om Huset skal paatage sig at give en autentisk Fortælling af Ordens i Grundloven, eller om det ikke skal gjøres det. Og nu mener jeg, at det er det Rigtige og Billige, og jeg troer det eneste Rette, at Huset vager sig ved at give en saadan autentisk Fortælling, som horende Ministeriet eller nogen Andet med mindre Skin af Høie kan forlange. Det maa jo siges være stiftet paa, at naar visse Ord blive saarede i Grundloven saaledes, som de saare, saa er det afgjort, at naar man overlader det til Høiet, der har alle for og god Villie til at sætte det, vil det vise sig, at de have Ret i hvad de paastaae om Lienden og andre saadanne Afgifter, og at det altsaa ikke med mindre Skin af Høie kan forlange af Huset, at dette selv skal paatage sig at give en autentisk Fortælling, thi her er jo ikke Tale om en Paragraph, som er forelagt af Regeringen, men derimod om en Paragraph, som voert eget Udsalg har foreslaaet. Hvad der bidrager til at indvillige Sagen er vistnok, at det ikke er foreslaaet at udelæse den hele Paragraph, men kun Statingen, som angaar Lienden og Valgbarheder, og derfor troer jeg, at det vilde være rettet, at vi Alle forreede os om at udrække det til den hele Paragraph, hvorefter det forstod, saaledes som det i alle Henseender burde være, et saadant Spørgsmaal, hvad der forstaaes ved Udræffelsen "directe Stater til Staten eller Kommunen", saaledes som findes i Grundlovsparagraphen. Men da den høiærede Minister har udtalt, at det egentlige med Hensyn til Valgloren til Landstinget og med Hensyn til den Betskaffenhed, som man troer, at dette vil faae, at der lægges Vægt paa Spørgsmaalet om den rette Fortælling af de tilnævnte Grundlovsord, saa vil jeg ogsaa vedstaae mig og bede Forsamlingen lægge Vægt til, at det er og maa være et vigtigt Sag, at dette Spørgsmaal holdes udbømt. Huset har, og det tilføies efter egen Befordring, af Høielighed med Ministeriet indbrømt et Landsting, som dannede ved midlertidige Valg, og med en indskrænket, ja med en temmelig snævr Valgbarhed, og Huset har ikke indbrømt sig paa den naturlige Uvei, som burde søges af den ikke blot muligt, men i mine Dine rimelige Klæmme, hvori vi kunne komme, da Landstinget, naar det bliver sammenfat paa denne Maade, vil kunne findes i den største Møjsørgelse ikke blot til Høiet, men ogsaa til Regeringen. Den naturlige Uvei er nemlig den, at Landstinget ikke skulde have noget absolut Veto, men at, naar der 2 eller 3 Gange veddes at være Uenighed mellem Thingene, vilde de skulle træde sammen for at bringe folelig Afgjærelse tilfore. Men denne Uvei har Huset ikke villet indbrømt sig paa, men har derimod overbrømt til Landstinget det absolute Veto, som jeg ikke ved findes hos noget andet Døerhus; hos det engelske findes det derimod ikke, da det der er Regeringen forbeholdt ved at erobre saamange Vædd som muligt at søge at bringe et saadant Antal Stemmer tilfore, som maatte være nødvendigt, dersom Døerhuset haardnakket skulde vedblive at sætte sig op mod Regeringen og det andet Hus, og man har alene ved Trudsel funnet besørge det Samme. Altsaa dersom, hvad jeg foresætter ikke er muligt, men ogsaa rimeligt, der vil komme til at opstaa en hurtig Medforståelse mellem Høiet og Landstinget, saaledes som dette efter Grundloven skal være, der Landstinget har Lov til at sige Nei, ikke blot til enhver Forandring i Grundloven, men ogsaa til en Lov, der følger ligeferm med den første Consequens af Grundloven, dersom det er saa, og man ikke lader en Uvei aaben for at undgaae en saadan Klæmme....

(Beretning.)

... (Faded text at the bottom of the page, likely bleed-through or very faint print.)